

**DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT**

Utenriksministeren

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 16. juni 2017

Jeg viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité datert 6. juni 2017, hvor komitéen ber om svar på tre spørsmål. De tre spørsmålene knytter seg til mitt brev av 29. mai 2017 hvorved jeg oversendte til komitéens orientering Utenriksdepartementets sentrale kontrollenhets andre rapport etter gjennomgang av tildeling av tilskuddsmidler til International Law and Policy Institute (ILPI), samt den interne stikkprøvegjennomgangen foretatt av departementets tilskuddsforvaltningsseksjon.

Utenriksdepartementet, inkludert ambassadene og Norad, forvaltet i 2016 over 40 milliarder kroner i samlede tilskuddsmidler. Midlene fordeles til et stort antall land og prosjekter verden rundt. Det er viktig at midlene benyttes effektivt, og til tiltak som bidrar til reell utvikling. Regjeringen har i hele stortingsperioden hatt fokus på resultatorientering og en effektivisering av bistanden, samt forbedring av forvaltningen. Samtidig må man, som nevnt i St prp 1 S (2016-2017), være realistiske både med hensyn til forventningene til resultatene av norsk bistand, samt den tid det vil ta å se effektene av de forbedringer av regelverk og rutiner som er gjennomført.

Komitéen stiller spørsmål om hva det er som etter min mening er «den viktigste årsaken til svikten som gjennomgangen viser i forvaltningens etterlevelse av regelverket».

For det første har gjennomgangene dokumentert at det har vært behov for å styrke kompetansen på tilskuddsforvaltning i departementet. Det har vært svakheter ved forvaltningskompetansen i enheter og seksjoner som driver med tilskuddsforvaltning og for lav fagkompetanse i rådgivningsfunksjoner, selv om denne kompetansen finnes ellers i systemet. Mange ansatte med bistands- og forvaltningskompetanse som i sin tid ble hentet inn fra Norad har søkt seg over til andre oppgaver i departementet. Det har også vært utfordringer med kontinuiteten i forvaltningen av tilskuddsprosjekter.

For å bidra til at de som arbeider med tilskuddsforvaltning i departementet har den nødvendige kompetanse, er slik kompetanse nå et integrert krav for relevante stillinger. Rådgivningen til landdesker og enheter er også styrket ved at det i 2014 ble opprettet en egen fagseksjon for tilskuddsforvaltning med økonomisk og juridisk kompetanse. Seksjonen yter råd og bidrar med kvalitetssikring til enheter som forvalter tilskuddsmidler.

Det har også, som gjennomgangene viser, vært behov for å tydeliggjøre kravene knyttet til forvaltning av tilskudd. Jeg iverksatte en prosess hvor alle ordningsregelverk for tilskuddsordningene ble oppdatert i 2016. De punktene som særlig har vært fremme vedrørende utlysningprosedyrer, partnervurdering, oppfølging, kontroll og dokumentasjon adresseres i de nye ordningsregelverkene. Dette vil kunne bidra til bedre rutiner fremover, og mer enhetlig behandling av tilskudd.

Kapasitet har vært en annen utfordring. Departementet har spredd sine begrensede administrative ressurser på alt for mange prosjekter, som stadig har økt med økte bistandsbudsjetter. Dette har jeg tatt tak i ved å innføre et program for reduksjon av antallet bistandsprosjekter. Fra 2015 til 2017 er antall bistandsavtaler redusert fra over 6000 til under 4000, og det legges opp til ytterligere reduksjon. Videre er det et for stort antall organisatoriske enheter og medarbeidere som trenger kompetanse på tilskuddsforvaltning for å ivareta sitt forvaltningsansvar. Det er derfor påbegynt et arbeid med å redusere antall enheter i UD og på utenriksstasjonene som forvalter bistand for å redusere risiko og styrke kvaliteten på forvaltningen.

Foruten utfordringer knyttet til kompetanse og kapasitet, har det også vært områder der praktiseringen av regelverk har vært uklar eller lite utviklet. UD har en løpende dialog med EFTAs overvåkningsorgan (ESA) om praktiseringen av reglene for statsstøtte anvendt på tilskuddsmidler. Dialogen innebærer at UD fortsetter arbeidet med å vurdere både de ulike tilskuddsordningene og enkelttildelinger i lys av dette regelverket, som er felles med andre EØS-land.

Det har, som nevnt i mitt brev til komitéen av 29. mai, blitt iverksatt mange tiltak de siste årene for å bedre kvaliteten i forvaltningen. Forbedringer er en kontinuerlig prosess som har høy prioritet i departementet. Jeg har håp om at effekten av de tiltak som er iverksatt vil bedre kvaliteten både på forvaltningen og effekten av norsk bistand.

Når det gjelder komitéens andre spørsmål, fordeler de samlede støttebeløpene for de 13 tiltakene som er undersøkt i stikkprøvegjennomgangen, seg således på hver av de 7 tilskuddsordningene (alle beløp i NOK):

Kapittelpost	Ordning	Avtalebeløp totalt	Utbetalt hittil
166.74	Regelverk for søknadsbasert støtte til næringslivet	4 976 623	3 188 183
165.71	Faglig samarbeid	616 150 000	251 223 717
118.70	Arktis 2030	14 305 000	5 261 250
164.73	Prosjektbistand til ODA-godkjente OSSE-land i Eurasia	14 978 500	10 451 626
152.78	Regionbevilgningen	30 084 000	28 550 000
164.70	Fred, forsoning og demokratiltak	24 000 000	24 000 000
164.72	Globale sikkerhetsutfordringer, organisert kriminalitet og ulovlig handel	8 221 500	3 827 250

Det tredje spørsmålet til komitéen gjelder hvorvidt et konkret prosjekt, som i stikkprøvegjennomgangen ble ansett av departementets tilskuddsforvaltningsseksjon til å være i grenseland for ODA-godkjenning, gikk til ILPI, og hvilke beløp det er tale om. I den bredere gjennomgangen av Norges bistand som jeg igangsatte, fikk departementets Sentrale kontrollenhet i oppgave å se på alle prosjekter inngått med ILPI. Således var ingen av prosjektene med ILPI del av den stikkprøvegjennomgangen som ble foretatt av departementets tilskuddsforvaltningsseksjon. Denne konsentrerte seg om kontrakter inngått med et utvalg av andre tilskuddsmottakere. Det aktuelle prosjektets totale ramme var NOK 8 221 500.

Med vennlig hilsen

Børge Brende

